

**ФАУНА СЛИЗНІВ (GASTROPODA, PULMONATA, BASOMMATOPHORA)
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Антончук Г.С., Гарбар Д.А.

Житомирський державний університет імені Івана Франка, кафедра ботаніки

Слизняки – це тип організації червононогих молюсків, якому властиві певні особливості морфології і фізіології, що відрізняють цих тварин від інших, більш звичайних серед наземних *Gastropoda*. Ці тварини недостатньо вивчені і однією з вагомих причин є необхідність використання анатомічних ознак для їх видової діагностики, оскільки більшість таксономічних ознак пов'язана з особливостями внутрішньої будови. Відомості про їх екологію, фізіологію і фауну необхідні для ефективної регуляції і прогнозу чисельності популяцій цих тварин.

Метою дослідження є встановлення видового складу і особливостей поширення слизняків (*Gastropoda*, *Pulmonata*, *Basommatophora*) на території Житомирської області. Для досягнення мети було поставлено такі завдання: встановити видовий склад слизняків на території Житомирської області; з'ясувати особливості біотопічного розподілу слизняків на досліджуваній території; здійснити порівняльний аналіз угруповань слизняків з різних біотопів.

Матеріалом для роботи послужили збори молюсків, зроблені в період з 2010 по 2011 роки в межах Житомирської області України. Молюсків збирали і визначали за стандартною методикою (Свердлова, Гураль, 2005). Використано 122 екземпляри молюсків з 28 пунктів збору.

Результати.

В результаті дослідження на території Житомирської області виявлено чотири види роду *Arion*: *Arion circumscriptus*, *Arion subfuscus*, *Arion fasciatus* та *Arion distinctus*. Родина *Limacidae* у фауні Житомирської області представлена 5 видами: *Limax maximus*, *Limax cinereoniger*, *Limax maculatus*, *Limax flavus*, *Malacolimax tenellus*.

На досліджуваній території зустрічаються як масові евритопні види, так і досить рідкісні стенотопні. До перших належать переважно широко ареальні види, що легко піддаються синантропізації. Це сприяє їх швидкому поширенню по антропогенних біотопах. До таких видів належать *A. subfuscus*, *A. fasciatus*, *L. maximus* та більш рідкісні види *L. maculatus* та *L. flavus*. *A. circumscriptus*, *L. cinereoniger*, *M. tennellus* виявлено лише в природних біотопах. Це сприяє їх швидкому поширенню по антропогенних біотопах.

Особливе положення займає *L. maximus*. Цей один з найбільших слизняків нашої фауни практично не зустрічається в природних біотопах, але в антропогенних може досягати високої чисельності.

Найбільша видова різноманітність слизняків спостерігається у населених пунктах (*A. subfuscus*, *A. fasciatus*, *L. maximus*, *L. cinereoniger*), погірбах (*L. maximus*, *L. maculatus*, *L. flavus*), агроценозах (*A. subfuscus*, *A. fasciatus*) та листяних лісах (*A. circumscriptus*, *A. subfuscus*). Досить бідними є угруповання хвойних лісів (*A. subfuscus*, *L. cinereoniger*). *A. subfuscus* зустрічається в усіх біотопах.

Висновки:

В результаті проведеного дослідження на території Житомирської області виявлено чотири види роду *Arion*: *A. circumscriptus*, *A. subfuscus*, *A. fasciatus* та *A. distinctus*. Родина *Limacidae* у фауні Житомирської області представлена 5 видами: *Limax maximus*, *Limax cinereoniger*, *Limax maculatus*, *Limax flavus*, *Malacolimax tenellus*. Найбільша видова різноманітність характерна для біотопів населених пунктів, погірбів та листяних лісів, однак видовий склад цих угруповань різний.